
מראה מקומות- עניני הלכה

יבמות דף נט'

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן

רב דקהל שערי תפילה

פסעיק, ניו ג'רסי

AsherMillman@gmail.com

לזכר נשמת

מנחם מנדל בן משה ושרה בת משה צבי ממשפחת אדלר
קעפל בן אליעזר ופריידל בת אליעזר ממשפחת מילמן
צבי מנחם בן שמעיהו וחיה לאה בת נפתלי הערצקא ממשפחת
רייכמאן

A Chaburah on these מקומות מראה is posted weekly
and can be accessed via www.dafaweek.org, emailed,
or on the app.

507– Daf– Week

info@dafaweek.org

בענין אין זנות לבהמה

• איתא בגמ' שאין ביאת בהמה גורמת דין זונה לענין פסול כהונה וכן נפסק בשו"ע.

• ומתוך סוגיא זו הביא הבית שמואל בשם המהר"ם מלובלין שה"ה הנבעלת לרוח או לשד אינה אסורה לבעלה. ובראש הפינה הוסיף שה"ה שאינו נעשית זונה שדווקא ביאת אדם מיחל דינים אלו ולא ביאת שאר נבראים. אכן ע' בשו"ת רבינו חיים הכהן שהביא דברי המהר"ם וצדד שלא כדבריו ע"ש.

• ולענין אם ביאת בהמה פוסלת אשה להכין גדול ע' במאירי שהביא ב' דעות בזה.

• ובאמת בדין זה ש"אין זנות לבהמה" יש נפקא מינה לכמה דינים אחרים ג"כ:

(1) לענין קינוי וסתירה שאינה חלה עם בהמה וכן נפסק בשו"ע.

(2) לענין יהרוג ואל יעבר הוכיח האגרות משה מדף שלנו שאין כאן דין יהרוג ואל יעבור. (אכן באמת מח' הוא ע' בישורון שהביא דברי ר' ראובן זצ"ל שפסק שיש דין יהרוג ואל יעבור אפילו בבהמה.)

(3) לענין הזרעה מלאכותית יש דיון בהאחרונים אם נפסלת האשה על ידו וע' בשו"ת דברי בניהו שהביא מכמה אחרונים שהוכיחו מדין הנ"ל שאין כאן חלות פסלות אלא ע"י מעשה ביאת אדם.

• שו"ע אבה"ע סימן ו' ס"ק ח'

• בית שמואל שם ס"ק יז'

• ראש הפינה שם ס"ק יז'

• שו"ת רבינו חיים הכהן רפאפורט אבה"ע"ז ח'

• בית הבחירה להמאירי יבמות נט.

• שו"ע אבה"ע קעח' ב'

• שו"ת אגרות משה יו"ד ב' קכז' ענף ו'

• קובץ ישורון חלק כא' עמוד רח-רט'

• שו"ת דברי בניהו ח"י אבה"ע סימן סח'

קבב בית שמואל

אבן העזר

הלכות פריה ורבייה חלקת מחוקק

יב קול חלוצה. כן היא דעת הרמב"ם פ"ו [מאסורי ביאה ה"כ]. וכמו המגיד, כיון דחלוצה מדרבנן, וספק חלוצה לא גזרו, וכן נקול לא גזרו אפילו קול המוטוק צב"ד, וגירסת הר"ף [גיטין ב' ע"א מדפי הר"ף] ורמב"ם שם סוף גיטין [פ"ט ע"א] * (הכל) צעולה אין מושטין וכו' חלוצה אין מושטין. ועם פ"ו דין ו' משמע [לכתחילה אסורה ספק חלוצה, וכן משמע מרש"י ימות דף כ"ד ע"א ד"ה מדרבנן הוא], מיהו קול חלוצה משמע דמותה לכתחילה, ועדיף מספק חלוצה, ולא גרע מקול שאל שיש עדי עומאה דמותה לכתחילה כמ"ש בסמ"ן ו' סעיף ו'. והראש"ד [בהשגות שם ה"כ] ס"ל

יב קול המוטוק צב"ד [ד] קול המוטוק צב"ד הוא כצירור ומלא*, מיהו נראה עיקר כשיטת הר"ף והרמב"ם, וכן הסכים המגיד: סעיף ו' (א) כהן שנשא. עיין צ"י מ"ש בשם ארומות חיים [הלכות ביאות אסורות אות י"ז] מ"ש בשם הגאונים ושם הרמב"ם [תשובות הרמב"ם סי' שמ"ט], ועיין סימן קנ"ד [סעיף ב"כ"א]. ונראה [ד] אף לשתלל שגשג אשה צעירה נמי עבדין ליה כל הני שמות וינדיים וכפיות: סעיף ו' (י) לא תדור עמו במבוי. היינו כל זמן שלא נישאת. ואם נישאת לאחר, עיין סימן קי"ט [סעיף ו' סקט"ז]

עליה יקול חלוצה ח"א"ל ללא חיישין. ו (א) כהן שנשא אחת מהפסולות מחרימין אותם ומחרימין כל הנושא ונותן עמהם וכיצא בחומרות אלו עד שיגרשנה. ו (ב) כהן שגירש את אשתו י"א"ל תדור עמו במבוי יראם היו דרים בשכירות או בחצר של שניהם היא נדחית מפניו ואם החצר שלה הוא נדחה מפניה ויתבאר דברים אלו בסמ"ן קי"ט"א"ג.

ח (א) כהן י"א"ל חלוצה ח"א"ל ללא חיישין. ציונים ומקורות (ח) רמב"ם פ"ו מאסורי ביאה ה"כ. ט) ב"י בשם תשובת הרמב"ם מהדורות בלאו סי' שמ"ט. ע"ש. (י) טור. (יא) סעיף ז"י"א. (יב) רמב"ם פ"ח מאסורי ביאה ה"א.

* פלוגמת מוס' [כתובות כ"ח ע"א ד"ה ואם] והראש"ש [שם פ"ב סי' ל"ב], ולהראש"ש והר"ן [שם י"ב ע"א מדפי הר"ף ד"ה לא תדור] כל שאסור ממנו רצין התקנה יומה. ולכאורה קשה מסוגיא ריש כמוצת ד' [ע"ב] שם אימא להיפך כל שאסור קל רצין גדר יומה, וי"ל: סעיף ח' (ט) איזו היא זונה כל שאינה בת ישראל. לרמב"ם [עיין פ"ב מאסורי ביאה ה"ב-ג ופי"ח ה"א וי"ג], גויה שלא זנתה היא זונה ומלקין לה בהן הנא עליה מן התורה, לפ"ו איירי כאן אם היא גויה ולא איירי בגיורת, ולא כח"מ [סק"ט] שהקשה למה כפל דבריו דהא כתב אח"ו וכן הגיורת. ולחוס' [יבמות ס"א ע"א ד"ה אין זונה] ולשאר פוסקים, דוקא צומתה מלקין בהן הנא עליה, ובגיורת אף כשלא זנתה, ועיין סימן ט"ו [סק"ג].

נחלת צבי סעיף ו' טו. עד שיגרשנה. ואף אם יאמר לא יחא ליה כהן, אין שומעין לו, דלמרינן [יבמות פ"ח ע"ב] וקדשמו [ויקרא כ"א ח'] צעל כרחו: סעיף ו' טו. לא תדור עמו במבוי. משום שמה יבוא עליה, אבל חוץ למבוי מותר אפילו בשכונה אחת. ועיין לקמן סימן קי"ט [סק"ן] מה שכתבנו על דברי הרב הג"ה: י. היא נדחית מפניו. דקשה טעמול דגבחה מדאחשתא. ש"ס [כתובות כ"ח ע"א]. ועיין לקמן סימן קי"ט ס"ק ט"ו: סעיף ח' יח. איזו היא זונה ב"י עד וי"א. כן הוא לשון הרמב"ם (פ"ט) [פ"ח] מהלכות אסורי ביאה [ה"א-ג]. והשיג עליו הראש"ד [שם ה"א] ח"ל, למנהו להני כלל, שאין זונה אלא ממייבי כרימות או מגוי ועבד שאין בהן קדושין, מיהו כל הפסולים לצוא נקהל, אם באו עליה, פסולה מן הכהונה ומן התורה, ואפילו חלל משום דמתיב [ויקרא כ"א ט"ו] ולא יחלל זרעו, מה הוא מחלל אף זרעו ממלל, אבל ללקות עליה

גור אריה סעיף ו' י. מהחרימין אותם. אם כהן נשא אסופית אין מוציאין מידו. רש"י [בתשובה סי' י"ז]. אבל אם לא נדקקה אמה, היא זונה פסולין לכהונה. שם:

ביאור הגר"א סעיף ו' י. כהן כו'. ימותו פ"ט* ז' וס' כ' ז', ועיין רש"י [פ"ט ע"א] שם ד"ה מתפקע כו', ובמק"ל ט"ו א' מנלן דשמתין כו' והכליל ושמי כו': דבישראל אסורים לדור בתור אחת וכו'. סעיף ח' ז'. לשון הרמב"ם ריש פ"ח [מאסורי ביאה ה"א-ג], וכרבנן צמשתה ימותו דף ס"א ע"א, ואפילו נמגיירה צמשתה מצב ג' שנים וכדלמך רב נתמן [בר יצחק] שם דף ט' ע"ב.

באר היטב ארומות [ראה ח"מ סק"ח וב"ש סק"ב]: סעיף ו' יא. שיגרשנה. עיין הראש"ח ח"א סי' מ"ב. ונראה [ד] אף לשתלל שגשג אשה צעירה נמי עבדין ליה כל הני שמות וינדיים וכפיות. צ"ש [סקי"ג]: סעיף ו' יב. במבוי. עיין סימן קי"ט

ראש פינה - עקבי הבית סקי"ב. סוף גיטין בעולה אין כו'. ל"ל, ומינת הכא ט"ס. משמע דמותה לכתחילה כו'. עיין מהד"ק [סק"ט] כתב להיפך וכאן מור נג, עיין ח"מ [סק"ח]: סקי"ג. כהן כו'. עיין צ"ח [בתשובה] בסוף הספר, נכסן שהיה מוטוק עם אביו ככהן כמה שנים, ואח"כ נשא גרושה, ואומר שאינו כהן, רק מה שהחזיק עשמו לכהן אומר אמנאל שגלה ליקח כבוד לעשמו, פסק שם בשפיעות דבופין צלל הני כפיות להוציא כיון שהוטוק, ע"ש: סקי"ד. הרחקה יותר כו'. היינו מכל השכונה שהוא יותר ממבוי, עיין סימן קי"ט סקט"ו. איתא להיפך כו'. נאמת מר"ה שיעת המוס' להיפך דשכונה קטנה ממבוי, עיין כמוצת ריש דף כ"ח ע"א ד"ה ואם: סקט"ו. ולא כמ"ש בח"מ כו'. עיין מה שכתבנו שם. ועיין סימן ט"ו. סקי"ג עממו של דבר, דגיורת גרע משום דשיך בה קיסה ותמנות:

גלוין מהרש"א לקול חלוצה, מהראוי לחלק ג"כ בני צנה, ולמה אמרו בגן, כמוצת פרק ז' דף כ"ו [וב"א], דשיך עליה קול דגן גרושה וכן חלוצה ואחמיה. לז' כספ' א' [וב"א] ע"כ ס"ח דף א' פ"ב ד"ה הכלל העולה. ולמ"ש צ"ש סימן ו' סקי"מ י"ל דשם מיידי מנות: ב"ש סקי"ד. כל שאסור חמור צריך ההדקה יותר. עיין משנה למלך פ"א מהלכות י"ט הלכה י"ז. ובזמנה, עיין צ"ש סימן ו' סקט"ו:

טו) שהיא אסורה לינישא לו. כן היא דעת הרמב"ם פי"ח [שם ה"א], וכן משמע מפירוש רש"י פרק הבא על יבמות [יבמות ס"א ע"ב] [דשנעלה בעילה זנות פירש בת ישראל לנתין ולמזוה, ש"מ [ד]בתיבי לאין נעשית וזנה. אבל מוס' פרק המולדן [שם] דף מ"ד [ע"ב ר"ה הכא] והר"ש [שם פי"ו סי' ר'] והסמ"ג [לארין קי"א] והר"מ [בהשגות שם] פסקו דלא נעשית זונה אלא ממייבי מימות או מייבי כריתות או מגוי ועבד דאין קדושין מופסים בהם. מיהו מקרא כי תהיה לאיש זר [ויקרא כ"ב י"ב] ילפינן

כתב [ד]לכו"ע נעשית זונה אלא [ד]אין מלקין אותה, ולישב הסוגיא י"ל, דשם בסוגיא זו למד איסור הכונה מתרומה מק"ו, והקשה וכו' מהירין מן הדין, ומירך גילוי מילתא צלמלא הוא ומלקין, וכדבר זה פליגי דאבי ורצא צפקר ד' מימות [סנהדרין ג"ד ע"א] וצפקר הנשרפין [שם ע"ו ע"א], לצאי לוקין על גילוי מילתא ולרצא אין לאדם שישעיהא אסורה לינישא לו איסור השוה לכל או לשנבעלה לחלל אף על פי שהיא מותרת לינישא לו [ט]לפיכך י"ה הנרבעת

דביאת נתין ומזוה וגר עמו ומואב פוסלין ונאסרת לכהן, וזניה ג"כ חללים כשנישאת, כמ"ס כסמ"ג להדיא שם [לארין קכ"ב], וכתב ב"ח [אות ד], בלמה אין נ"מ מפלוגתא זו אלא לענין מלקות אם כהן בא עליה אם מייבי מלקות, אבל לכו"ע נעשית זונה, אלא [ד]לשעטת מוס' ורצ"ד ושאר פוסקים אלו ס"ל דאין מלקין אותה. ולישב הסוגיא דמזוהר שם [סי"ח ע"ב] ולוקין עליה, עיין ב"ח מ"ש, והנתיב דחוקים מאל. ונראה דשפיר

בית שמואל אבן עזר סי' פ"ד

אבן עזר סי' פ"ד

מורי זהב

סעיף ח' [ט] לפיכך הנרבעת לבהמה כו' שהרי לא נבעלה לאדם. עיין בתשובת ר"מ מלובלין [סי' קט"ז] בענין ביאה של הרוח שקורין [טראכט], שאינו אוסר אשה על בעלה:

נחלת צבי

הוא לענין פיסול כהונה, וכן מצוהר להדיא מדברי הטור, שהצ"ח כאלן דעת הר"ש דעת הרמב"ם, ולקמן סימן ז' כתב בפשיטות לצרייתא גר כו' שהיא נחלתה נביתא ע"ש. אבל ב"ח תמה על הר"ש ע"ש ולפי מ"ש מיושב: י"ט לפיכך הנרבעת לבהמה אף על פי שהיא

בסקילה לא נעשית זונה. כמ"ס יבמות ג"ט ע"ב] ולפי לה דכמי [דברים כ"ג י"ט] לא תביא אתן זונה ומחיר כלב, ותמן אתן כלב ומחיר זונה מותרין, שנאמר גם שניהם, שנים ולא ארבעה. ופירש רש"י [שם ד"ה] אתן כלב, שאם אמר אדם לוונה הילך טלה והזעלי לכלב, ומחיר זונה, שהחליף זונה בעלה, מותרים לנזות, ומדברי אתן כלב אלמא לאו זנות הוא:

בסוד שלפניו ליתא לברייתא זו ומי' בפירוש את ר"י וכו' ב"ח את ר' בן קושד' אהרן שכתבתי וכו' איתא גברייתא ו

ביאור הגר"א

סעיף ח' טו. לאדם שהיא כו'. וכן פירש רש"י שם [יבמות ס"א ע"א] ד"ה ושנעלה כו', וכמ"ס שם ס"ח א' כיון שנבעלה לפסול כו'. ואמר לאדם, לאפוקי צממה אע"ג שהיא בעלת איסור, כמס"ל [בסעיף זה]: טו. השוה לצממה [דכזה צממה אע"ג שהיא בעלת איסור, כמ"ס כדקדושין ע"ז [ע"א] ורש"י שם ד"ה כקדר ק"ו הוא, מה גרופה שאינה פסולה מתרומה נפסלה מכהונה, זו שאסורה מתרומה אילו דין שאסורה בכהונה, ופרך וכו' מהירין מן הדין, ומשני גילוי מילתא היא, ופירש

באר הגולה

ה. גרייתא שם דף ס"ח ע"א וכדמפרש בגמ' שם. א. מהא דמקיש זרעו לו כו', שם דף ס"ט ע"א. ב. מיעור דרב יוסף שם דף נ"ט ע"ב.

פתחי תשובה

סעיף ח' ז. לאדם שהיא אסורה. עיין ב"ש סוף סקט"ז מה שתמה על הרמב"ם, ועיין בתשובת נודע ביהודה תניינא סי' ג' מ"ש בזה. [ועיין

באר היטב

[סעיף ז]. כתב הב"ש [סקי"ד], ולכאורה קשה מסוגית ריש כמוצא שם איתא להיפך כל שאסור קל לרין גדל יותר. ולפענ"ד לאו קושיא היא, דהא מקוין שם לפי שהקילו חכמים שנוהג ימי המשפחה כו' משו"ה אמרו דהוא ישן בין האנשים, דלא יקול יותר, ולא עממא הוא משום איסור קל, ע"ש וזה"ל שם פי"א סי'

ראש פינה - חלקת השדה

קשיא ליה, דא"כ קשה גם אמ"ש שנבעלה לאדם שהיא אסורה לינישא לו, דג"כ היינו סיפא דבסמוך שכתב אבל הנבעלת לאחד מאיסורי לארין [כוין] או משום ערוה כו' הואיל ואסורה לינישא לו. אלא ודאי פשיטות דבריו מורין, דבתחילה כתב דרך כלל דזונה נקראת או בשאינה בת ישראל או בשאסורה לינישא לו, ואח"כ מפרש אותם בפרט, דאסורה לינישא כגון לאחד מאיסורי לארין או ערוה כו', ושאינה בת ישראל היינו כגון גיורת או משהוררת, וגם פרט בהם אפילו פחות מג' שנים: רש"י [ד"ה גילוי מילתא] דכהונה היינו מרומה שהיא דין כהונה, ע"כ וכתב הב"ח [אות ז'] דמ"ש גילוי מילתא, היינו דנולד למילף מיניה איסור לכהונה, אבל לא למלקות. ועל זה כתב הב"ש דדוק גדול הוא, דהא קושיא הגמרא וכו' מהירין ר"ל מלקות, ועל זה משני גילוי מילתא היא, משמע למלקות. והב"ש מירך דנחתם כאן בסוגיא כונתם למלקות, אבל לא ק"ל הכי, דרצא סובר בהשערין דף ע"ו [ע"א] דאין לוקין על האי גוואל דלמרינן גילוי מילתא. ועיין בספר עני ארזים [סקי"ד] דנעלם מהב"ח דברי הר"ש פרק הבא על יבמות סי' ו' דכתב להדיא לוקין צאלו לנולדו מפקוס זה ע"ש, וע"ש מה שמירין ע"ו. אפילו למ"ד עונשין מן הדין, מ"מ אין מזהירין כו'. נראה דכתב כן, לפי דשם בגמ' סנהדרין פליגי דאבי ורצא בעונשין מן הדין, והיינו צבא על צמו דלא כחזו צהדיא רק נלמד בק"ו מצד צמו, וע"ו פרך וכו' עונשין מן הדין, ומשני אבי גילוי מילתא הוא, ורצא מפיק לה התם מגו"ש ע"ש, ושם קי"ל דחייב על צמו, ע"כ דק"ל דעונשין ע"י גילוי מילתא ומ"ס הרמב"ם להדיא צפקר ז' מהלכות איסורי ביאה ה"ו ע"ש, לאו כתב דמ"מ הא למרינן אפילו למ"ד עונשין מן הדין מ"מ אין מזהירין, וא"כ יוכל להיות דמשו"ה פסק שם דחייב על צמו מק"ו, משום דעונשין מן הדין, אבל מ"מ לענין מזהירין, כיון דאין מזהירין מן הדין, ורצא מפיק לה התם מגו"ש ע"ש. אבל אכתי לא ידעתי, דהא גם לענין מזהירין דלמרינן כסנהדרין דף נ"ד הבא על אבי חייב מק"ו מחלי אבי, ובפולוגתא דלפני ורצא אי מזהירין מן הדין, ומ"מ פסק הרמב"ם [פ"א מפרשת קדושים [דף] דחייב. ו"ל דהיינו משום דפוסק דלא כו' יהודה שם רק כרנן דסברי ערות ארץ ממש, וכו' להדיא צפקר שם [פ"ד ה"א]. ועיין צפקרין פירוש הטורה פרשת קדושים [ויקרא י"ט כ"ט]: סקי"ז. אינה אסורה לבעלה כו'. הן לישאל אף אם חל מילתא בצלון, והן לענין כהן משום זונה, ע"ש. ועיין בסוטה ריש פרק ארוסה [כ"ד ע"א] דלמרינן שם חזן ממי שאינו איש:

שי למורה

לשכת הסופרים

סימן ו סעיף ח'. שהיא אסורה להנישא לו. נ"ב. עיין ב"ש [סנהדרין] מ"ס ב"ש המוס' והלכות מאלות אסורות וה"ל, ולק"מ, ועיין רמב"ן וכו' ממנו פרשת שמעי [ויקרא] וישא י"א ב' וחזרו שם ח"ו:

ב"ש סקי"ז. חמיה על רמב"ם. נ"ב. עיין מה שכתב הרב המגיד פרק ז' מהלכות מאלות אסורות וה"ל, ולק"מ, ועיין רמב"ן וכו' ממנו פרשת שמעי [ויקרא] וישא י"א ב' וחזרו שם ח"ו:

גליון מהרש"א
סעיף ח'. או שנבעלה לחלל. עיין מוס' יו"ט יבמות פרק (ה') וזו משנה (ו') וה"ה ונבעלת:

קבד בית שמואל

יח) אינה אסורה ליגשא. אע"ג
[ה]נעם נדמה אסורה ולרמזים אפילו
חופה (אוסר) [*]אסור] כמה שכתב פרק
ב"ב [י"ג] הלכות אשתו [ה"ב ו"ה] מ"מ
אשה זו אינה אסורה ויש מקנה
לאיסורה: (ט) שהפקידה. משמע דאין
איסור כלל לכהן לישא אותה, אבל

ב"ב
בית
שמואל

אבן העזר ו הלכות פריה ורבייה בית שמואל

לבהמה אף על פי שהיא בסקילה לא נעשית
זונה ולא נפסלה לכהונה שהרי לא נבעלה
לאדם יזהבא על הנדה אף על פי שהיא בכרת
לא נעשית זונה ולא נפסלה לכהונה שהרי
י"א אינה אסורה ליגשא לו [י"ז] וכן הבא על
הפנויה האפילו היתה קדשה י"א שהפקידה
עצמה שהיא במלקות לא נעשית זונה ולא
נפסלה מהכהונה שהרי אינה אסורה ליגשא לו י"אבל הנבעלת לאחד

ציונים ומקורות (ג) שם ה"ב.

נחלת צבי

ב. והבא על הנדה אף על פי שהיא בכרת לא נעשית זונה. דכתיב [ויקרא כ"א י"ד] את אלה לא יקח, ודרכו [בבמות ס' ע"א] מאלה אמה
עושה חלל ואין אמה עושה חלל מנדה. ואי הכא על הנדה היא זונה, היא הולד חלל ממנה דכחלל אלה היא:

באר הגולה

ג. מהא דאין אמה עושה חלל מנדה, שם דף ק' ע"א. ד. שם בגמרא
[ס"א ע"ב]. ה. כחמשים שם צנריהם. ו. מהא דלינמיז לעיל [ואת ח"ג] וכן
פירש רש"י שם [ס"א ע"א וע"ב ד"ה ושבועה].

ביאור הגר"א

יט. והבא על הנדה כו'. ממ"ש [שם] ס' א' מאלה כו', ואם אימא היא
היא כולל אלה כיון דזונה היא. ואמרין צממורה כ"ט ז' והא לאו זונה היא:
כ. וכן הבא כו'. שם ס' א', [ס"א] ז' אפסקי הלכה דלא כר' אלעזר:
כא. אפילו כו'. דלא כר' (אלעזר) [עקיבא] שם: כב. שהיא במלקות.

[הרמב"ם פ"ח מאיסורי ביאה ה"ב] כשיטתו [פ"א מאישות ה"ד וספר המצוות לא תעשה שנה"ג] דס"ל במלקות, ועיין מ"ש צממון כ"ו סעיף א' [ס"ק]:
כג. אבל הנבעלת כו' או כו'. ינמות ע' א', ושם ס"א ח' בן חשע כו', ומלרי ואדומי חייבי [לארין] [עשיין] הן כמ"ש צממון ל' א'. [ה]מ"ש שם בגמרא
[בבמות ס"ח ע"א] מנה"מ אמר רב יהודה אמר רב אמר קהל [ויקרא כ"ב י"ב] ונת כהן כו', כיון שנבעלת לפסול לה פסלה כו', וישם [ע"ב] אשכחן כהנת כו',
אשכחן לתורה לכהונה מני"ל כו', ולא מפיך שם [ע"א] מן הכלל רק מחזיר גרושתו. והכלל דכלל איסור של מורה נאסר לכהונה, כיון איסור של כהונה כיון
השור ככלל, רק שזה זונה חיה חללה, מן מנדה ופנויה ולכהונה. וכן הוא לכתוב י"א, רק שאינה נקראת זונה לכתובת, אבל לדינא מודים. מיהו נ"מ לדברי התוס'
[שם ס"א ע"א ד"ה שבועה] וסבירא אמרונה כ"ו, לולד, דאינו פגום, דמחייבי כרימות כיון שנעשית זונה הולד פגום אפילו לרבי יהושע [שם מ"ט ע"א], כמ"ש
מ"ד ז' אלא אי אימרת כו' הכא נמי כיון שנבעלת עשאה זונה, וא"כ היה להיצי לארין לדין את היתה זונה. אלא לכהונה כו' [פ"ח מאיסורי ביאה ה"ה] אף
נחייבי כרימות הולד אינו חלל, כמ"ש לקמן סימן ז' סעיף י"ד, ועיין מ"ש שם [ס"ק] שכל הסוגיות אינן מוכיחין כדבריו. ועוד קשה, ממ"ש שם ס' א' מאלה
לאפוקי נדה משום דאינו עושה זונה, הא לדבריו כלל חייבי כרימות כן אף דעשאה זונה. וי"ל שסמך על ירושלמי [שם] פ"ד הלכה י"ג, ר' חייא בשם ר' יוחנן
המחזיר גרושתו משנעשית פסלה מן הכהונה, בלא כן אינה פסולה מן הכהונה, אלא פסולה לאכול צממורה, ר' חייא בשם ר' יוחנן המחזיר גרושתו משנעשית,
במה כשרה לכהונה, מ"ט כו' מועצה היא [דברים כ"ד ד'], היא מועצה ואין צניח מועצה. אלא דאינה תלוא זה בזה, ומהו העעם כלל מחזיר גרושתו ג"כ בכל
חייבי לארין דפסקת, כדברי ירושלמי ה"ל. אבל אינו מוכרת, דשאינו המס דהתורה מיעטה, היא מועצה. ואף בזה דהיא עממה פסולה פליג בגמ' דין כ"ג, מה
לאלמנה כו' [שם מ"ד ע"ב] ושם ס"א ח' ואימא כו' מחזיר גרושתו, וכ"כ רש"י ט"ו ז' ב"ד"ה היא כו', וכ"כ רש"י [שם] [בבמות] [בבבמה] לשוק דכשרה
לכהונה ג"כ מהאי טעמא משום דאינו זונה אלא מעיקרא, דחייבי לארין אינן [פוסלין] [פוסלין] אלא בזה אלא מעיקרא, משא"כ בחייבי כרימות ללא בעינין זכ
מעיקרא, ועיין רש"י שם ומוס' ס"ח ז' ד"ה נכרי כו'. והכלל, דמדברי כל הפוסקים משמע דיבמה לשוק ומחזיר גרושתו אינן נפסקין לכהונה, דלא כהרמב"ם,
ושאר חייבי לארין נפסקין אבל זונה לא מיקרא, אבל חייבי כרימות נעשית זונה ויבמה נפסקין. אבל אחר העיין דברי הרמב"ם שכתב צממון ז' סעיף י"ד
דאין הולד חלל, נכונים, דהכי אמרין בפ"ד דקדושין [ע"ב] כדריש דאין חללה אלא מאיסורי כהונה, וכן שם [ע"א] איהו חללה שגולד מפסולי כהונה, משמע
אפילו מחייבי כרימות לא, אלא שדבריו צריכין תיקון דודאי כמו פגומה מכהונה מחייבי כרימות כמ"ש צממון [מ"ד ע"ב], וכן נ"ל בכל חייבי לארין לנד משמים
הי"ל יבמה וגרושה, ומאיתו הק"ו מאלמנה כמו בחייבי כרימות וגי ועוד, כיון שגם בחייבי לארין נפסקה כ"ג, וכמ"ש מ"ה א' הכא נמי כיון שנבעלת פסלה, ואף
שאינה נעשית חללה. אלא שדוקא צממה, כמ"ש רש"י שם ב"ד"ה שזנה כו' ושם מ"ד (א') [ב"ב] ד"ה שהולד כו', אלא שאינה חללה, ח"ש פגום, ונ"מ בזכר, שאינו
חלל, ואשמו כשרה לכהונה וכן גנויה, ח"ש הרמב"ם וש"י שם אין הולד חלל, ח"ש צממון הולד פגום ול"ק חלל. ולא ילפינן מק"ו ג"כ שיהא חלל, דהמורה
מיעטה דאין חלל כו'. והא דאריפס ככתב שם [סוטה מ"א ע"א] ועיין הוסי' יבמות מ"ה ע"ב ד"ה כיון, מלך שאני שצריך שיהא כשר מכל זד מונחך שצריך.
ואם נאמר דאין חלל אלא מאיסורי כהונה, היינו נכונים צממה גרושה זונה ומללה דוקא, נ"מ צממון חללה חללה דאין זונה מחייבי
לארין, דאין צניח חללים, ח"ש בקדושין שם הלך כהן שצא על אחותו זונה כו' דוקא אחותו, אבל פשטא דגמ' לא משמע כן דקאמר אלא מאיסורי כהונה, משמע
כל איסורי כהונה, ולפ"ו אין נ"מ האדרא בין שמי הסברות אלו, ונ"ע:

באר היטב

סעיף ה' יג. לבהמה. וכן הנבעלת לרזח או לגד אינה אסורה לבעול. משום
מהר"ם מלובלין ס' (קט"ו) [קט"ו]: יד. הנדה וכו' שהרי אינה אסורה ליגשא.
אע"ג דנעם נדמה אסורה, מ"מ אשה ז"ש תקנה לאיסורה [ב"ש ס"ק ח"ג]: טו. שהפקידה
עצמה. ולדעת הקמ"ג יש להחמיר. ז"ש [ס"ק ט"ו]:

פתחי תשובה

בתשובת חתם סופר [אהע"ז ח"א] ס' צ"ג, אודות אלמנת אחד מהפורשים
מדרבי ישראל לחלל שבת בפרהסיא, ולא חסר לו כלום אלא שלא נטמע
בין הישמעאלים, ונשתדכה אלמנתו לכהן, ונתחפק הרב השואל אי שריא
ליה, דאולי בעילת עובד דת פוסלת לכהונה כאשר נתחפק בזה בספר
אבני מילואים סימן ז' סק"ג, והניח בצ"ע אם להתירה לכהן, ואולי
עכ"פ יש לאסור מדרבנן. והוא ז"ל האריך בזה ומסיק לדינא דשריא לכהונה ע"ש: ח. לבהמה. עיין באר היטב [סק"ג] בשם מהר"ם לובלין. ועיין
ברכי יוסף [אות י'] שכתב דיש קצת סמך לזה מירושלמי פ"ק דשבת הלכה ג' אהא חרא רוחא כו', אמרה ליה לא תצוק רוחא אנא, ע"ש: ט. אבל
הנבעלת לאחד מאיסורי לארין. עיין בספר שער המלך פ"י מהלכות אישות בקונטרס חופת חתנים סעיף ה' [לאחר שהאריך שם בענין אי חופה
חשיבא כבעולה ממש לכל דבר, ורובא קצת לקמן סימן מ"ו סעיף ה' ס"ק] [ח"ב ד"ל], ומכלל האמור נראה דלענין פסול זונה דק"ל אם נבעלה
לפסול לה נפסלה לכהונה, ה"ה אם נכנסה לחופה ולא נבעלה נמי נפסלה לכהונה, שהרי ביבמות דף ס"ט [ע"א] פריך ואימא משעת הויה, ומשני
דומיא דכהן גדול באלמנה, מה כהן גדול בביאה כו', וא"כ כי היכי דכהן גדול באלמנה חופה פוסלת כמבואר במשנה יבמות דף ג"ו [ע"ב] [ועיין

ראש פינה - עקבי חבית

סק"ה. ולהרמב"ם אפילו חופה כו'. עיין לקמן סימן ס"א [סעיף א'] סק"ט. מדפסק בש"ס כו'. [בבמות] דף ס"א ע"ב. ש"מ כשאר תנאים כו'. ור' עקיבא
אמר שם זונה זו המפסקת:

שי למורה

הרמב"ם עיין בר"ש פ"ק ז' דטובל יום [ומטה ב'] ונש"מ נודע ציהודה מהרזח מנייה
תלך אהע"ז ס' ג':

אמרי ברוך

סעיף ח'. שהפקידה עצמה שהיא במלקות. נ"ב, עיין לקמן סוף סימן קע"ו [וסוף ה'
ב"ה]: ב"ש סק"ט. דאין איסור כלל לכהן לישא אחת. נ"ב, עיין צממון

גליין מהר"ש

שם. והבא על הנדה. עיין ב"ש סימן ז' סק"ה: שם. אפילו היתה קדשה כו' שהיא במלקות
לא נעשית זונה. ומ"מ היא פגם גדול, ועיין ב"ש סימן ז' סק"ה:

יד אפרים

ב"ש סק"ט. כשאר תנאים שם ראוי להחמיר. נ"ב, ושם ס"ל לר' עקיבא זונה זו
מופקדת, וא"כ יש להחמיר כדבריו:

עפי' מדברי ר' יוחנן כמו שסקאו החוס' אדברי רש"י וכדי ליישב את כל הקושיט
 נחלו הרמב"ם פיר"ח שהוא לחשוך ממירוסו שביארו החוס' ביבמות ד"מ ע"א
 והוא אחרון בפירושו שביארו החוס' בקידושין ד"ס ע"ב והוא דבי יסיר פירושו
 שאין אורע ממירוסו אחר בן אלה אחר הכנחית דלן קרוי בן אלה בנה שהרי
 כחב הרמב"ם בפירושו בפ"מ מהאיב ר"ן ז' וז"ל עון זה (פי' בועל ארמית) כו'
 אל יק'ל בעיך אלה"ם בו האסר שאין בכל הערויות כמותו שהבן מן הערוה
 בנו הוא לבל דבר ובכלל ישראל נחשב אפי"ס שהוא ממזר והבן מן הגויה אינו בנו
 שא"ל כי יסיר את בןך מחאירי וכו' ע"ל הרי שדבריו אלו אינם טובלים לא פירש"י
 ולא פירש השני כי אם פי' האיל שהרי לפירושו קאי כי יסיר את בןך על כן
 העלך מיערלותו והרמב"ם הסיב הקרח דבן אבן העלך מהגכחית ולא חתי
 ממי כפירתי השני דאלו לר"ח בך לא קאי כלל אלא אבנו של ישראל ממי
 והרמב"ם מפרשו על נכדו הכולל לו מנויה וע"כ שהרמב"ם מפרש קרח כפירית
 הראשון דבי יסיר פירושו הסרת הארע שחתיים אחר הגכחית ועוד מפרשו יותר
 באר העיב בדברי הרמב"ם בפ"א מה' יבוס ואלתה דין ד' וז"ל שזרע הבא מן
 הגכחה כו' והבא מן הערובים ערובים כו' הרי הוא אומר כו' ובפ"ס הוא אומר
 כי יסיר את בןך מחאירי איתו מלישכב בקהל ע"ל וכו' המימ' וז"ל פ' האומר
 וגם שם טעם בן הכנחית שהוא מרכיבי כי יסיר וגו' ומפרש אותו בדרך אחרת
 ואין זה מעלה ומורה בעיקר דין ע"ל הרי כהר"י שהרמב"ם חסם עיקר
 לפירשית האומר לו שם להתרועע דמתרגם לבי יסיר ארי ענין יסיר דהא התי'
 שדחו לפירש"י זה נמי לא הספיק להו ללמות פי' זה כפי' התרגום לחוד והוכרחו
 להקשות עוד מפי' זה מה דדרשין מבי יסיר לרבות כל המסורים והרמב"ם
 הו' יסאל לבי יסיר קושיט החוס' מהו דדרשין לרבות כל המסורים בסגנון זה
 דסבר הרמב"ם דרבינא לא מפרש קרח כרי' משמיה דרשב"י אלא כפי' התרגום
 והלכך פיר' הש"ס דוקא אליב' דרבינא כהוא בו' אומות כתיב דאליבא דר"י בשם
 רשב"י דתי' לקרח כפירתי הא"ל לכה לאקשו'י האו"ב אומות כתיב דתהי' חתי'
 למקושי קרח דוקא בו' אומות כהקדשו החוס' ביבמות ד"כ ע"א וז"ל ואל"ו דלא
 חתם דרבינא נמי האם מוקמינן בפ"ק דר"י בכל האומות וליכא למימר כדמתרין
 החוס' האם וז"ל האל לא מוקמינן ליה בו' אומות אלא משום דבי יסיר משמע ז'
 אומות דמסורים טפי ע"ל דהא דר' יוחנן משמיה דרשב"י מפרש לקרח דבי
 יסיר דאריי' ב הסרת הארע שאין הארע מייחס אחריו אלא אחר הכנחית ולפי'
 אין סילוק בו' אומות לשאר אומות וז"כ אליבא דר"י משמיה דרשב"י ליה מני'
 מיעירך האו"ב אומות כתיב אבל לרבינא דמפרש לקרח דבי יסיר כדמתרגם
 התרגום פיר' שפיר האו"ב אומות כתיב משום דאליב' שפיר איכא לתק'
 בן שאר אומות לו' אומות דמסורי טפי משום דארוקס בע"ז ביותר משאר
 אומות ולאו ע"כ אלא מנהג אבותי' בידיהם כדפירש"י יבמות ד"כ ע"א שפיר
 הרי דקו' הש"ס דפיר' האו"ב אומות כתיב אינה אלא לרבינא וז"כ אחי' חתם
 מני שפיר הא דמשני הש"ס כי יסיר לרבות כל המסורין אבל לר' יוחנן דמפרש
 קרח דמתרגם לעיל אלא במתא לא דרשין כי יסיר לרבות כל המסורין וז"כ שפיר
 מפרש קרח דאריי' בהסרת הארע והשחת אחי' נמי שפיר דלא פיר' הש"ס קושיט
 יוחנן דקאבד כתיב ועבד הבא על בת ישראל הולך ממזר ארבי' ר' יוחנן דהא
 קרח לוי פירש לוס ככתיב הבא על ב"י דמילתא בישאל הבא מן הכנחיות
 שבעלה ישראל קאמר דהו' בןך כדכתבו החוס' בקידושין ד"ס ע"ב אליבא
 דר"י דלעיל אבל לרבינא מנקה שפיר והגם בזה מוחלק הרמב"ם עם פיר' החוס'
 הראשון דר"י מפרש בן דברי ר"י ובין דברי רבינא דבי יסיר איירי בהסרת הארע
 והרמב"ם לא פירש בן אלא אליבא דר' יוחנן אבל אליבא דרבינא י"ל להרמב"ם
 דמפרש קרח כדמתרגם התרגום ורבינא אחי' לפלוגי אר' יוחנן ועוד הסגנון ש'
 המזרחי דרבינא לפלוגי אחי' ולא להסוף בדברי ר' יוחנן גופיה כמו שפי' החוס'
 ולפי' מניחא לתקושי קושי' הגור והמניני שלמה דמפרש לא עלה על לבו כלל
 לפסוק כר"ש אלא כרבנן אלא אפי' לרבנן לא תתקמן קאי אבל האומר דרוק היטב :

דברי מל"ל תמויה וכ"כ האזן אדב"ק לגבון נה הליון וז"ל במסכת מה רחיה עמם
 והש"ס פיר' על יהושע מהל יעד דלמא דו הוא אכל הקרח וכבד כל הארע דהיה ער
 נבא ד' בדמות א"ס ח"ס ואזי תהא למה לא הביא רחיה כדורה מעיניו פ"מ דלשמדחי ותבע
 לה כדמה ופ"ס לא חשורה על שלמה ואף דלפטר דהי' שגבג הי' כיון דתבע לאמו ותבע
 כדמה ע"כ הר"ש פ"מ שח"ט שלמה דמליה לו לטעום וזח וע"כ דלפטר נאסר ע"ל וע"י
 כדרי' יו"פ ס' ו' הביא רחיה מירושלמי פ"ק דשבת ח"ב וע"י נ"פ תמידים ס' פכ"ט :

תשובה מנשאלתי על שאלות חתם א"ס שגבו עליו עדות בלא כפי האסא
 והבעל ונשלה לפני העתק בלתי שום חתימה ולפי העובדאר
 שם הגיד הראשון רק דבר כיטור והשני הגיד בתוך וידוי שהיא עיננה אותה
 ושני המעשים לא היה בזמן אחד :

אושר אינו לענין שהאשה מותרת לבעלה ותהא חומר אפי' היה נכבה כפי
 הכעל והאשה וכפי ערם כשרים והמניס מ"מ האו"ב ואלו בזמן א'
 הוא ללא כלום הוא דא' בתוספתא הביאה הר"י ע"כ פי' שאחור רחיה ש"ס
 שתיידיה עמו לריבה הימנו נגט שני א' שחתי' וז' בן הערבים זה היה מעשה
 ואחרי ח"ן מלטרפין וכו' עלה הר"ן דלע"כ דלגבי ממת קר"ל בפ"מ דהלואה
 אחר הלואה מלטרפין לגבי אשיות דשי"ך ב"ר"ג בבת אהת בעינן להו ע"כ וז"ל
 בחוס' פ"ק דמכות דק"ו ע"א דר"ש שמואל דכתבו וז"ל קסמו וכו' משמעתין נג
 וכו' והאי דומיא דר"י נפשות דשי"ך אלא לנלמח ש"ס ב"ק מיתת ב"ד ע"ל
 הרי דחשבו ד"י גסי לר"ג וכדאי עדות מיוחדת פסול וז"כ ה"ה מני כ"ד ונ"ש
 ב"י ח"ע' ובח"מ דבגמ' דין ב"ב' דכחובות שמועם וכי הכי דמלטרפין לעדות
 ממונ מלטרפין נמי לענין איסור דמוק' האם דפלגי' רשב"י ור"א פלוגתא
 דר"ב"ק ורבנן והרי רשב"י ור"א פלגי' יו' מלטרפין ב' העדים להאכלו חרומים
 על פי'סו ואחילת תרומת אסורה היא ואומר' לר"ב"ק מלטרפין פסול אחר המחיל'
 מנכדו רבינו ב"י שגנה י"אה מלמי השלע' התקביר דמזכר עורא כדירא דר"י
 אשחמעימיה הא דכתב רש"י האם וז"ל חומר האסור כדכחובות דר"י ע"כ אלא
 ח"י' אפי' במלטרפין לעדות קא מפלגי' פלוגתא דהי' תמא דתמא ח"ן עדות
 מלטרפת עד שרלוו שיהס כא' ר"ב"ק אומר אפי' בואח"י ואין עדותן מתקיימת
 כד"ד עד שיעידו שיהס כא' ר' נתן חומר שמועין דבריו ס' א' הוסי' וכשבוט
 כדירו למחר שמועין דבריו ופירש"י ואין עדותן מתקיימת להתקבל כדירא אפי'
 ראו שיהס כא' ופלוגתא אמרינא הוא ואלו ר"ב"ק קאמר לה ור"א רשב"י
 פלוגתא דר"י ורבנן פלגי' ווא דפירש"י כן תפסו דהתם איירי דחאס ע"ל חומר
 דיענא ב' דתקן הוא וז"כ הוי פלוגתא ח"י מלטרפין מחאיר' דלא העידו כדיר
 שיהס כא' ולא איירי כלל חס ראו שיהס כא' ח"י ע"כ פלוגתא דר"י ורבנן פלגי'
 רשב"י ור"א וז"כ לפ"י מגיל דר"ב"ק פלוגתא דר"י אפילו באיסור פלגי' דלמח
 באיסור מודה דלר"ג מדמינן לה דלריבה דוקא עדות שאינה מיוחדת וז"כ שחפס
 עליו משנתו של רבינו ב"י בזה - ומה שהביא כדיר' ח"י מפי' האו"ב כבר פמד
 עליו בת' מ האר"א ששון ס' כ"ד וז"ל דלא דמי איסור לזנות גיטין וכמו שכתב
 הרשב"א וז"ל דלא יפנין מניה משום דאיכא למיפד' מה לנישן משום דלא
 בעינן כסו דרישה וקריה חומר בזנות דבעינן ד"מ ע"כ ועוד לפי'סו הר"ן
 הביאו מהר"ן ששון ס' כפי פירושו ש"ס ב"ס דר"י דר"י דר"י דר"י דר"י דר"י
 איכא דאפי' ר"ב"ק מודה בד"י גיטין וקדושין והתלן דמה דר"ך דוקא פ"ס
 וז"כ רחיוו הב"י מעיקרא ליחא אפי' גבי גיטין ונמנמה ג"ס הב"י בח"מ ס'
 ז' וז"ל כיון דירושלמי מספקא ל' ובתלמודא דין משמע דכל דהיו ד"י ממש
 אפי' ד"י לר"י אפי' מלטרפין הכי נקטינן ע"כ לפי'ע שברינו דתלמודא
 לא מוכח מירי וירושלמי מספקין ליה לא אסורין אסא לבעלה מספקא ומנכס
 לפ"י שפי' מהר"א"ש בפשט לשון הירושלמי לא מספקא ל' כלל וס'ל' לפשות
 כנסתיה כו' דלן מלטרפין ובקויא לה וכו' הוא דרמב"ם ל' ה"ס ע"כ ס' יו' :
 עוד בת' מהר"ן ח"ן ששון ס' יו' תמה על המדרי' בת"ס ב' עדי פטור דח"מ
 דכיעור דהי' הא לא חוי הא ח"י' מלטרפין וכו' דל"מ מהירושלמי ובאמת אפי'
 לפי פירושו הב"י ע"כ מסתפק ירושלמי והי'ס הר"ב ב"ע ע"כ וכת' ס' כ"ד
 כ' מהר"א"ש וז"ל והמדרי' עלמנו כתב שד"י ח"י מותרת מהירושלמי רק מן המעט
 ח"כ לא שבקין מה דר' ה"ר"ף והר"א"ס והר"ן דשקטא לכו ונקטינן כהמדרי'
 דלא כדירא ליה ומ"ס עוד הב"י בח"מ ס' ז' וז"ל וסודתלמי ש' ה"ר"ף
 והר"א"ש בתי שאחור ברהא שתיידיה א' שחתי' וע"כ בן הערבים ח"ן מלטרפין
 אפשר למש' דעמעמא משום דכיון דהבעל והאשה ראו שאין שם אלה ע"ל ולא
 נחבוו לשם קידושין אלא לשם זנות אבל בשאר דברים דל"ש למימר הכי אפי'
 דמלטרפין כן ס' ז"ל ע"כ ואפי' כ' דלפטר הירושלמי ה"ס מסתפק בזה ח'
 ינמא ח' קו ללא תמויה דבריו לענין מחאיר' דהי' ינמא דבשאר דברים ח"ן ס'
 דמלטרפין ח"כ ה"י קאמר בני רחא שתיידיה ע"א שחתי' כו' כיון שהבעל
 והאשה ראו שאין שם אלה ע"ל לא נחבוו לשם קידושין דמה בך חס ראו ע"א
 אס עדות מיוחדת בקידושין כשר מ"מ נחבוו שפיר לשם קידושין דמזכר דמזכר עתה
 נתייחד לפני זה ואח"כ כשודמן לט עד אחר מחזור להתיחד גם כפניו וז"ל ח' ק'
 כשחזור ותתייחד בין הערבים שנית יתבאר שפיר לקדושין ולגריבה נגט אפי'
 דפדות מיוחדת פסול לקדושין ודוק' ותמיכה על הב"ס שמתק' אחר כדיר' ב"ב'
 מה ש' הב"י ר"ך חפסר וכו' ס' י"א כתב וז"ל אסורא כדיר' וכו' וז"ל ח' ק'
 תמה הב"ס על הר"ן ש' העטם ממנחם דאשיות דומה לנפשות וכי אינה לפשות
 דהטעם הוא מ"ס ב"י בדרך חפסר הוא תכח' כתי' לטע' וכו' וכו' תמיכה על
 המ"ס שדחה ג"כ דברי הר"ן בת' ס' י"א ח"ו וז"ל וז"ל ח' דעטם מתוספתא דין
 מלטרפין הוא משום דעדי קידושין הן עדי קנין דלן הקידושין נקנין אלא כ"י פירש'
 דליפנין דבר דבר מנ"י'ס דלן דבר שכעורה מחות מעי'ס אפי' שיהס מתי'ס
 שקדשו בלא עדים לאו כלום הוא ואפי' ע"א קידושין לאו כלום הוא כדאמרין
 בקידושין פ' האומר וכיון דעדי קידושין עדי קנין הם לא מלטרפין לסיח קנין
 ללא

יכנוס, שנאמר 141 ולו תהיה לאשה, אשה הראויה לו.

לענין ביאור, זה שאמרו היכי דמי אילימא בכדרכה, ר"ל שבא עליה אונס בכדרכה, מאי איריא דאנס אלמנה אפילו אנס בתולה נמי, דהא הויה לה בעולת עצמו שלא לשם נשואין, אלא שלא כדרכה ומשום אלמנה אין כו'. ודקאמר אי כר' אלעזר תיפוק לי דהא הויה זונה, כלומר ואמאי נקטה בכהן גדול אף בכהן הדיוט היא. ודקאמר בממאנת פירושו כלומר, לעולם שנבעלה לאדם ולא בפנוי הבא על הפנויה דרך זנות אלא שנבעלה בהיתר על ידי נשואין. ואם תאמר והרי אם על ידי נשואין היאך נפקעה מהם אלא באלמנות או גירושין, ואם כן היכי משכחת לה דלא תיתסר לא משום אלמנה ולא משום גרושה אלא משום בעולה, משכחת לה בממאנת ונבעלה שלא כדרכה, שאין כאן איסור אלמנות וגירושין אלא משום בעולה.

[דף נט, ב] ולענין פסק, לדידן דסבירא לן בפנוי הבא על הפנויה שלא עשאה זונה, אי אתה צריך לדחוק בה, אלא כל שבא עליה פנוי שלא כדרכה מותרת לכהן הדיוט, ואסורה לכהן גדול משום בעולה. אלא שלמדת לפי דרכך שהראויה למאן אפילו גירשה והחזירה ומיאנה אין גירושין או אלמנות שבה אוסרין לכהן גדול 142.

יראה מסוגיא זו שהאונס והמפתה בשלא כדרכה משלם קנס, וכדקאמר אלא לאו בשלא כדרכה, וכן נראה בראשון של קדושין 143, ממה שאמרו שם, ומודה רבי לענין קנס דכולהו משלמי. ומכל מקום גדולי המחברים 144 כתבו

עץ וכו'. וכוונת רבינו בזה, שכיון שנאמר בכתובות שם "אין מוכת עץ בבשר" בסתם, משמע שגם לענין כהן גדול הדין כן, והיינו משום דליה ביאה, כגון ביאת קטן דאירי שם, וכן לענין ביאת בהמה, או אולי כונת רבינו במש"כ "וסתם אמרו" היינו בין ביאת אדם ובין ביאת בהמה, ורבינו מפרש דהגמרא דכתובות שם אירי בהשיר בתולים כרש"י ותוס' רי"ד שם, וכ"כ בשטמ"ק בשם שיטה ישנה, ודלא כתוס' שם, ועיין במנ"ח הג"ל. 139 כן איתא בכתובות נט ב. 140 כ"כ הרמב"ם בפ"א נערה ה"ה, ועיי"ש בכ"מ ובמ"ל. 141 דברים כב כט. 142 כ"כ הרמב"ם פ"ז איסור"ב ה"ה, עיי"ש במ"מ. 143 י א. 144 הרמב"ם פ"א

קדושין שלו היה האישות, ואפילו עשה בה מאמר, שאין המאמר כלום מן התורה. אלא אם עשה מאמר חולץ לויקתו ונותן גט למאמרו, ואם לא עשה מאמר חולץ, וכן כהן גדול שמת אחיו חולץ ולא מיבם בין מן האירוסין בין מן הנשואין. וזהו ביאור המשנה וכלה על הדרך שביארנו הלכה היא, ודברים שנכנסו תחתיה בגמרא אלו הן.

זה שביארנו שבעולה לכהן גדול בעשה, לא סוף דבר שנבעלה כדרכה, אלא אף שנבעלה שלא כדרכה 134. אבל אם נבעלה לבהמה אע"פ שבעדים והתראה בסקילה, בלא עדים והתראה כשרה לכהן גדול, שאין זנות לבהמה, וביאור הדברים בשלא כדרכה, דאי משום מוכת עץ, אין מוכת עץ בשלא כדרכה, שאם כן אין לך אשה שאינה מוכת עץ על יד צרור של קנות, שאי אפשר שלא יכנס מן הצרור לפנים מן הנקב, אבל בכדרכה ודאי פסולה לכהן גדול, ולא מדין בעולה שהרי אין זנות לבהמה, אלא דלא גרעא ממוכת עץ. ויש אומרים אף בכדרכה 135, וכי תימא מי גרעא ממוכת עץ, הם סוברים דמוכת עץ לא נאסרה אלא מדברי סופרים 136 מגזירת בעולה, ומשום דמוכת עץ שכיחא אבל ביאת בהמה לא שכיחא, וסתם אמרו בראשון של כתובות 137 אין מוכת עץ [בבשר], אלא שלא נאמר אלא באיש] 138.

כבר ידעת בדין אונס שנותן קנס, ואעפ"כ אם רצה אביה להשיאה לו או שרצתה היא, כונס ואינו משלח. ומכל מקום דוקא בשאינה עליו באיסור, אבל אם היא עליו באיסור חייבי לאוין או אפילו איסור עשה 139 או אף שניה 140 לא

שהיא אלמנה מן הנשואין. 134 וכ"פ הרמב"ם בפ"ז איסור"ב ה"ד, ועיין ביש"ש סי' כב ובשעה"מ שם שתמהו בדבריו שפסק בבוגרת כר"מ ובשלא כדרכה כר"א, ועיין במנ"ח מ' רע"ב, ובק"א כאן. 135 עיין במנ"ח שם אות ג' שכ"כ בדעת הרמב"ם שכתב בסתם נבעלה לבהמה ה"ז מותרת, אף דס"ל דמוכת עץ אסורה מדאורייתא, אבל רבינו כתב בסמוך דשיטה זו ס"ל דמוכת עץ דרבנן, ועיין בקרי"ס שכתב דוקא בשלא כדרכה. 136 וכ"כ הרשב"א לקמן ס א ד"ה בוגרת, לדעת רב ור"י, ועיין בשעה"מ שם ובמנ"ח שם, וכ"מ בדברי הרשב"א נט א ד"ה אילימא, ועיין בריטב"א. 137 יא ב. 138 כ"ה בד"ש, ובכ"י: אין מוכת

תנ בית שמואל

אבן העזר

קעח

הלכות סוטה

בית שמואל

סימן קעח סעיף א' א' אסורה לו. ואסור להתיחד עמה. משום הראש כלל ל'כ' ו'ט'.

סימן קעח הלכות סוטה וכו' כ"ב סעיפים

לעיל סימן כ"ב סעיף א', מ"מ כשמקנה לה *אסורה להתיחד עמה: סעיף ג' ג' יש מי שאומר שאסורה לבעלה. היינו דעת הרמב"ם [פ"ב מסוטה ה"ד], וס"ל [ד"כשהשיאה אמה ואחיה, אז לא הו

ראה חתופת בדברים

א' המקנה ולאשתו ונסתרה ואינו יודע אם נטמאה א' אסורה לו ובלבד שיהא הקינוי

והסתירה כראוי י' ואז הפסידה כתובתה אפילו מת קודם שגירשה.

ב' כיצד הקינוי י' אומר לה בפני שנים אל חסתרי עם איש פלוני א' אפילו אם הוא אביה או אחיה י' או גוי או ישחוף י' פירוש שאינו מתקשה (טור) ו' והוא שיהא גדול אבל אם אמר לה אל חסתרי עם פלוני י' (והוא) קטן י' או י' פהמה לא הוי קינוי ומקנה לה בין אם היא ארוסה בין אם היא נשואה או זקוקה ליבם.

ג' קטנה שהשיאה אביה וינתנה לרצונה י' יש מי שאומר שאסורה לבעלה לפיכך מקנאין לה כדי להפסידה

צינו ומקורות סימן קעח א' טור. ב' כל הסעיף טור. ג' טור בשם הרמב"ם פ"ב מסוטה ה"ד.

שנו"ס סימן קעח ו' ממהדרות תרכ"ח ואילך: את אשתו. 2) ממהדרות שמח"ו. 3) כן הגיה הרמ"א ע"פ הטור. בד"ר: וכו'.

טורי זהב

סימן קעח סעיף ב' א' [א] או בהמה לא הוי קינוי. בתשובת מהר"ם מלובלין סי' קט"ז כתב, באשה שנבעלה לרוח או לשד שקרוין טרכ"ט ובה אליה לפעמים כדמות בעלה או כדמות פריץ, דאין נאסרת על בעלה אפילו הוא כהן:

סימן קעח סעיף א' א' אסורה. כי איסור אחר הסמירה אינו תלוי בזמן הנישואין, *ואפילו אם אי אפשר (לה) להשקמה כגון בזמן הזה, או שאינה ראויה להשקות, שיש דברים שמונעים הסמיה ויש נשים רבות

ע"פ טור

שאין ראויה, כולן אסורות. טור: סעיף ב' ב' והוא קטן. משום דכתיב איש (בפרשת) קטנה (במדבר ה' י"ג), איש ולא קטן, ובהמה אין שייך זנות עמה: ג' בין אם היא ארוסה. וקניא לה ארוס. ושומרת יבם וקניא לה יבם. וילפינן [סוטה כ"ד ע"א] מקרא דכתיב [שם ה' י"ב] דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, נא לרבות ארוסה ושומרת יבם לקינוי:

ביאור הגר"א

סימן קעח סעיף א' א' ובלבד כו'. כמ"ש בסעיף א' סעיף ב' ב' פירוש שאינו מתקשה. ואינו מולד. לשון הרמב"ם [פ"א מסוטה ה"א]. והוא כפירוש ר"ח בתוס' שם [סוטה כ"ו ע"ב] ד"ה שחוף כו': ג' בין [אם היא ארוסה] כו'. גמ' [שם כ"ד ע"א] משתלם כו' דמ"ר כו': סעיף ג' ד' יש מי כו' ויש מי כו'.

באר הגולה

סימן קעח סעיף א' א' א. משנה ריש סוטה [ב' ע"א]. וזמן שנית מקדש קיים היתה אסורה עד שהניחה אל הסהן והשקה אותה מי המרים ויבדק הדבר, וזמן חורבן בית המקדש היא אסורה לעולם. ג' משנה שם דף כ"ד ע"א וכתיב הלל. סעיף ב' ג' שם במשנה ריש סוטה [ב' ע"א]. ד' שם במשנה דף כ"ד ע"א. ה' כממלא דרב יהונתן שם [ב' ע"ב]: ו' כממלא דשמואל שם דף כ"ו ע"ב, ופירש רש"י [שם ד"ה] שחוף, ששצרו שחוף וכלה שחו ששנינו שם [כ"ד ע"א], ומני שאינו אית. ט' משנה שם דף כ"ג ע"ב וזכירנו שם דף כ"ו ע"א. י' רמב"ם בפ"ב מהלכות סוטה [ה"ד]. והחזיק הכ"מ הראיה שהניח הרב המגיד בפ"ג מאיסורי ביאה [ה"ב] מההיא דכדמונת אינעית אימא בלשם ישראל וכו', דף ט' ע"א, ומ"ש נגדה דף כ"ב ע"א והיא לא נתפסה אסורה ויש לך וכו', איידי נקטנה שהיא בת מילואן ולא נקטנה שקדשה אניה, כפירש"י שם [ד"ה והיא] וכן הוכיחו התוס' שם [ד"ה קידושיה] וכמו שחילק רבינו בזה כו'.

פנינו בגמ' המבואר וראה דק"ט דתוס' אב"ד [הש"י]

פתחי תשובה

סימן קעח סעיף א' א' אסורה לו. עיין באה"ט [סק"א]. ועיין בגליון המשניות פ"א דסוטה [מ"ג] בתוס' רע"ק אות ז', מבואר שם דאפילו אם פירש נדה דאסורה לו גם כן באיסור חמור, מ"מ אסור להתיחד עמה עיין דאין היתר לאיסורו, ע"ש: ב' הפסידה כתובתה כו'. כיון דאין בית מאיר שכתב, דפשוט דהאידינא אין מועיל לה שום תפיסה ואפילו שלא בעדים, דמה בכך דנאמנת במיגו שלא זינתה, אכתי אינה ניתרת לו, ומדוהא אסור בה ע"י מעשיה, הפסידה כתובתה ומוציאין מידה. ובזה מובן שפיר מה שהקשה הב"ש סק"א דאין נפ"מ האידנא, ע"ש: סעיף ב' ג' או שחוף. עיין בספר יד המלך פ"א מהלכות סוטה [ה"א] שהאר"ך בדין זה, ומסיים ח"ל, וע"פ הנחות האלה יצא לנו דין חדש, דבוה"ז דאין השקאת מי סוטה נוהג ואין נפ"מ בהקינוי והסתירה רק לענין איסור לבד, אם קינא לה בוה"ז משחוף ונסתרה עמו, מותרת לבעלה, וצ"ע לדינא, עכ"ל ע"ש: ד' והוא קטן. ברמב"ם פ"א מהלכות סוטה ה"ד א' מבואר דהיינו פחות מבן ט' שנים ויום אחד, אבל בן ט' ויום אחד מקנין על ידו. וכתב בכסף משנה שם, דאע"ג דבגמ' [סוטה כ"ו ע"ב] איתא איש אמר רחמנא [במדבר ה' י"ג] ולא קטן, משמע ליה להבינו דלא מימעט קטן אלא כשהוא פחות מבן ט' שאינו ראוי לשכיבה כו', ע"ש. ועיין בפירוש הרע"ב פ"ד דסוטה משנה ד' שכתב, ולי נראה, קטן פחות מבן י"ג שנה ויום אחד ולא הביא סימנים כו'. ובתוס' רע"ק איגר ז"ל שם [אות י"ז] כתב, דנראה שכן מוכח דעת התוס' יבמות דף ג"ח ע"ב בד"ה ע"י גלגול, ע"ש: ו' ולא ידעתי למה לא הזכיר דברי התוס' במקומם בסוטה דף כ"ו ע"ב בד"ה אבל [הראשון], ע"ש: סעיף ג' ה' יש מי שאומר שאסורה כו'. עיין בתשובת משכנות יעקב [אהע"ז] סי' (מ"ג) [מ"ז] שהאר"ך בזה להביא ראיות לדעת הרמב"ם ז"ל, וראה אחת שהביא מסוגיא [ד]סנהדרין דף ג"ה ע"ב גבי תקלה וקלון, כבר קדמונהו) הרב בספר בית מאיר, ע"ש. ועיין בתשובת חתם סופר [אהע"ז] ח"ב סי' קע"ב מ"ש בוה"ז: ו' לפיכך מקנאין לה. עיין בספר שב שמעתא שמעתא א' פרק ט"ז מ"ש בוה"ז, ועיין בתשובת ברית אברהם [אהע"ז] סי' ע"ז אות

באר היטב

סימן קעח סעיף א' א' אסורה לו. ואסור להתיחד עמה, משום הראש. כ"ש [סק"א]: ב' הפסידה כתובתה. אלא מה שהניקטה לו, ועלול עם מוספת שלש נהגו עיטו. כנסת הגולה נהגה כ"י [אות ב']:

ראש פינה - שו"ע

סימן קעח סעיף א' א' אסורה לו כו'. עיין מ"ש הב"ש לעיל סימן י"א סק"א ומה שכתבתי שם על דברי רבינו ירוחם [המוכא בב"ש שם]. סעיף ג' יש מי שאומר שאסורה כו'. עיין מה שכתבתי בחיבור זה לעיל סימן קט"ו [בב"ש] ס"ק (ט"ו) [כ"א] ובסימן קנ"ה [בב"ש] סק"ה על דברי הרמב"ם, שנראה גם ממנו שסובר פיתוי קטנה אונס, ע"ש:

גליון מהרש"א

סימן קעח סעיף ב'. כיצד הקינוי כו'. לא מלינו שמיטע הכחוש שלת קינוי כמו שמיטע (כמו) בהשקה [ראה סוטה כ"ז ע"א], ועל כן נגילה הבעל דעמיה והתירה בה התוס', י' למוש משום שומות, כמו נגילה דעמו לקדש וקידשה אחר נשדילו בעור סימן ליה [ראה שו"ע סימן ד']. משום דכר שמואל אבובי סי' ע"ח: שם. והוא קטן. פחות מבן ט' שנים ויום אחד להרמב"ם [פ"א מסוטה ה"א], ולהתוס' [סוטה] כ"ו ריש ע"ב [ד"ה אב"ד] פחות מ"ג שנים ויום אחד: סעיף ג' ג' יש מי שאומר שאסורה לבעלה. עיין גליון לעיל סימן קט"ו [בב"ש] סק"ה. עיין לעיל נח"מ סימן כ' סק"ג וגליון. והלכאורה להרמב"ם דפוסל [ד]הכחוש נכריס עד שקישה עממו ובעל דמייב מימה, כמ"ש הרב המגיד פ"א מאיסורי ביאה ה"ע, (ו) ז"ל דלנות דפטריה רחמנא הוא דוקא בשגוף המעשה נעשה בנזום כמו לעגה דכר [דברים כ"ב כ"ה], והלא ששעשה מדעמו אלא שנאנס לעשותו מדעמו.

לשבת הסופרים

סימן קעח סעיף א' א' נטמאה. ל"ב, עיין משנתו [והנהיג ח"ב סי' צ"ו וסי' קי"ב]:

העובדא שנאמן לומר שהיה תנאי בקידושין שאיירי בסימן ג'ד שלעיל מזה שאיכא רגלים לדבר אבל בגרות ליכא רגלים לדבר).

ענף ו

ומה שפשוט לכתר"ה דבאונסין אותו לבא על הבהמה יהרג ואל יעבור לא ידוע לי בענייני מנא ליה דלכאורה אף שהוא איסור חמור מאד ומחייבי סקילה, מ"מ אינו בכלל גילוי עריות דהא אין זנות לבהמה כדאיתא ביבמות דף נ"ט, ודין דיהרג ואל יעבור לא תלוי בחומר האיסור אלא באם הוא מגילוי עריות, ולכן גם רק חייבי כריתות כיון שהוא מעברות דגילוי עריות הם בדין יהרג ואל יעבור, ושבת אף שהיא מעברות היותר חמורות הוא בדין יעבור ואל יהרג, וא"כ גם בהמה כיון שאינו בשם זנות אינו בכלל גילוי עריות והוא ככל העברות שבתורה דאין בו דין זה כשהוא בצנעא אף שהוא איסור היותר חמור.

ורק לשיטת הרמב"ם פ"כ מסנהדרין ה"ג שמחייב מיתה באיש שאנסוהו לבא על הערוה מטעם שאין קישוי אלא לדעת, שכתב הכ"מ וטעמו הוא משום דלהתקשות אי אפשר לעשות באונס אלא שמוכרח להשיג תאוה ולהתרצות וזה סובר הרמב"ם שחייב גם מיתה אפילו באונס מיתה, מסתבר שיסבור הרמב"ם שגם אסור זה אף מעצם האיסור לא רק מהדין דיהרג ואל יעבור, דהא מדין זה לא היה חייב מיתה כדסובר הרמב"ם שם בה"ב, אלא צריך לומר שסובר דלהתרצות לעבור עברה אסרו בעצם לא רק מדין החדש דבג' דברים אלו, אך שבכל איסורין לא שייך זה דהא אפשר לעשות האיסור שלא ברצון עצמו אלא מצד ציוי המאנס, ולכן חייב מיתה כדין עובר על עצם האיסור מדעת עצמו שלא באונס, ולפ"ז אף אם ליכא דין דיהרג ואל יעבור בביתא בהמה מ"מ יהיה אסור וגם חייב מיתה כשיעבור באונס מעצם האיסור כיון דאין קישוי אלא לדעת שהוא בתאוה וברצון שזה לא הותר אף באונס מיתה להרמב"ם.

ועיין בחדושי רעק"א יו"ד סימן קנ"ז שכתב דאפילו בערוה דאורייתא דהיינו חייבי לאוין כיון שאין בה כרת יעבור ואל יהרג, ולמה שכתבתי אין זה להרמב"ם דלדידיה כיון שמעצם האיסור אסור לו להתאוות ולהתרצות אף באונס מיתה יהיה אסור אף רק בחייבי לאוין ויתחייב גם מלקות כיון דאין

קישוי אלא לדעת. אבל כשהוא מקושה מצד שנתקשה לאשתו ואנסוהו לבא על הבהמה ועל חייבי לאוין גם להרמב"ם פטור וגם מותר כיון שאין בהן דין דיהרג ואל יעבור. ואולי מש"כ הש"ך שם סוף סק"י דבערוה דרבנן לכו"ע יעבור ואל יהרג ג"כ מודה דבחיבי לאוין ליכא דין דיהרג ואל יעבור דאין זה הגלוי עריות שנאמרו בהג' דברים כיון שאין בהן כרת כדכתב רעק"א, אבל הוא משום דלהרמב"ם אסור וחייב מלקות מעצם האיסור מצד דאין קישוי אלא לדעת שזה איכא אף בחייבי לאוין, שמ"מ בערוה דרבנן כגון שניות לא החמירו לאסור אף באונס הריגה ומותר אף להתאוות ולהתרצות מאונס מיתה. ואם נימא שבאיסורים דרבנן ליכא שם איסור על עצם הדבר אלא שהאיסור הוא מה שאינו שומע להחכמים לא שייך כלל להחמיר דהרי נמצא שאין התאוה שאנוס להתאוות, תאוה להאיסור כיון דבעצם אין זה דבר איסור, ומה שאינו שומע להחכמים הרי זה שייך לעשות שלא ברצון ותאוה, אך אף אם הם איסורים על הדבר כמו איסורים דאורייתא נמי ניחא משום דלא החמירו לאסור אף באונס הריגה אף שבאיסורים דאורייתא כה"ג היה אסור.

ושיטת מחנה אפרים שהביא כתר"ה שכתב בהלכות עדות סימן י"ג שלהעיד על האדם שהוא פסול לומר שהוא בן גרושה אינו נאמן ע"א, הוא מוכרח כדהוכיח הש"ש בשמעתא ו' פט"ו מהא דכתיב יכיר לחדש שהאב נאמן וא"כ מוכח דכל אדם אינו נאמן מדין ע"א באיסורין וגם באב הא שיטת הבה"ג הוא דרק ע"י הכרת בכורה נאמן וא"כ הוא או משום דלהעיד על האדם לפוסלו בעינן שנים, או מטעם שהוא נגד חזקת היתרא בעינן שנים כטעמי המחנ"א וזה דבר ברור ולא שייך להסתפק בזה דודאי בעינן שני עדים לומר על אדם שהוא חלל וממזר, ולשון אם לא שנאמר שמבחנ"א אינו משום שמסתפק בהדין לומר דשמא נאמן ע"א לפסול האדם דהא הביא מסוגיא דקידושין דף ס"ו דבעי עדים אלא שספקו הוא שאולי הוא מטעם דנחשב דבר שבערוה, שלכן לא יהיה ע"א נאמן גם לומר על אשה שהיא גרושה לאוסרה לכהן כדהביא מריטב"א שלא כרמב"ם פט"ז מסנהדרין ה"ו שכתב שנאמן ע"א לומר שאשה זו היא גרושה, וע"ז כתב אם לא שנאמר להרמב"ם דאף שאינו דבר שבערוה ונאמן לומר שאשה זו היא גרושה מ"מ אינו נאמן לומר על אחד שהוא בן גרושה לפוסלו משום דלפסול בעינן שנים וכדכתב גם הש"ש להרמב"ם לחלק זה גם בסוגיא דקידושין.

שצריך לגלחו, וקרא דראשו וזקנו אינו אלא גילוי מילתא דעדל"ת וממילא הוי זה נמי בכלל כל שערו דהיתר, והשתא נמי אילו יצוייר דאין עדל"ת הוי מיקיים כל שערו בשאר השער. וכן משמע ממה שהביאו ראי' מכל מלאכה לא תעשו.

דף ד.

גמ' מגין ליבמה וכו' שאין חוסמין אותה. פירש"י (ד"ה שאין), לכופה להתייבם לו. משמע דלהס"ד משו"ה לא הוי כופין אותו לחלוץ משום דהיו כופין אותה להתייבם, והטעם משום מצוה כפי' הרמב"ן (ד"ה גבי לא תלבש) והרשב"א (ד"ה לא תחסום), א"נ י"ל משום דויבמה על כרחא משמע, דהיינו שהיא משועבדת להתייבם לו, וכמו בולו תהי' לאשה בעל כרחו דאפי' היא מוכת שחין (כתובות לט.), דנראה דאפי' הי' השיעבוד שלא מחמת מצוה הי' מחויב בכך³⁴. והא דכופין אותו לחלוץ ממילא ידעין, דכיון דאין כופין אותה להתייבם ע"כ כופין אותו לחלוץ, וצ"ע.

אבל מלשון התוס' (ד"ה דכתיב) משמע דגם להס"ד לא היו כופין אותה להתייבם אלא שלא היו כופין גם אותו לחלוץ³⁵, אלא דלפי"ז תשאר הקושיא מאי שנא מנשואה שכופין אותו לגרש.

תוס' ד"ה דא"כ וי"ל דלא שייך גבי עריות דאין זנות לבהמה. עיין סנהדרין דף נה: כל העריות ואפי' בהמה, ועיין תוס' שם (ד"ה וחייבין), וביבמות דף נו: (ד"ה וחייבין), ובקידושין דף י. (ד"ה וחייבין), דהתם איכא ריבויא ואיל"ה אין בהמה בכלל כל העריות, ועיין לקמן דף נד: תוד"ה בזכור, ועיין בסנהדרין דף עג. במתני' דרודף אחר הזכר ניתן להצילו בנפשו, ובבהמה היינו טעמא דלא משום דליכא פגמא.

ונראה דלענין יהרג ואל יעבור גם בבהמה הוי ג"ע³⁶. ואע"ג דפירש"י שם (ד"ה אבל) דאיצטריך לאשמעינן בבהמה משום דדמי לעריות, נראה כונתו דאע"ג שאין הבהמה ערוה מ"מ האיסור יש עליו חומר איסור ערוה, וכ"כ בחי' הר"ן בסנהדרין עד. (ד"ה חוץ מע"ז) דאפשר דאמרינן יהרג וא"י, אבל ביבין דעת [להגרי"י מקוטנא על יו"ד] סי' קנז הביא מחי' הריטב"א [פסחים כה. ד"ה כי אתא] דבהמה יעבור ואל יהרג.

34 דרך אגב, צל"ע אמאי אמרינן דאי בעי מסר לה למוכה שחין לקדשה בביאה (קידושין ג: ועוד), הרי כיון שהיא מוחה נכופו שלא יקדשה ולא יבעלה, ומה מקודשת כבר כופין לגרש שאינה מקודשת לא כ"ש, והתם בנערה עסקינן דודאי יש לה דעת למחות (ובקטנה צ"ע), ואין זו סברא לומר דדעת האב מהני שאין מחאתה כלום, ומ"מ צ"ע בסברא זו.

35 א"ה: נראה כונת רבינו מהא דכ' התוס' דבלאו קרא ה"א דחוסמין אותה ולא יחלוץ לה על כרחו, ואי כפרש"י הי' להו לומר דלולי הקרא מייבם אותה בע"כ, ומשמע דזה בודאי לא אמרינן, רק דהיו אומרים שאין כופין אותו לחלוץ.

36 ובזכור עיין קו' הראשונים גבי שאול ותינוקות מהא דקרקע עולם. [א"ה: מש"כ רבינו שאול ותינוקות, ע' בב"י יו"ד סי' קנז בכד"ה ב בשם ארחות חיים וכן בדעת זקנים לבעה"ת פ' נח ט-ה, אבל כעת צ"ע לאיזה ראשונים נתכוון רבינו שהקשו מהא דקרקע עולם.]

ולכאורה י"ל דה"ט דר"ת בכתובות ג: בעכו"ם דהוי כביאת בהמה³⁷, ועיין קידושין עה: בתוס' (ד"ה השתא). [ועיין מש"כ לעיל בדף ב. לענין גדה].

דף ד:

מש"כ הרשב"א (ד"ה וחוט) לדון שיש ליקח חוטי לבן מן הבגד צ"ע, שהרי קיי"ל במנחות מב: דבעינן טוי' לשמה. ובריטב"א (ד"ה ואפילו) תירץ כן, דל"ש ליקח מהבגד משום דבעינן טויי' לשמה.

ועוד קשה הא איכא לאוקמי כשהבגד אינו טווי ונוז, כדמשמע בהתוס' דף ד: (ד"ה ואמר) דגם בגד כזה חייב בציצית. אך יש לדחות, דכוונת התוס' דכיון דסתם בגדים הוו שוע טווי ונוז א"כ פטור בלא זה, או דאיכא לאוקמי דרשא דגמרא דאפילו פשתים לצמר בסתם בגדים.

ולענין שזירה לשמה³⁸ י"ל, דכוונת הרשב"א שישזרם לשמה.

גמ' בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר וכו' ולעבור עליו בב' לאוין. בדף צו. פריך ותיפוק ליה משום יבמה לשוק, ומתירן דלאחר מיתה. ויש לדקדק אמאי לא תירץ לאחר חליצה³⁹, (והכא לא מיירי אליבא דר"ע דס"ל בדף מד. דחלוצתו הכתוב קראו ביתו, וא"כ היא אסורה נמי בקרוביו דהו"ל כאשת אביו, דהא ר"ע מוקי קרא לאנוסת אביו כדאיתא בדף מט.).

ונראה דדין שומרת יבם של אביו הוא כמו למ"ד יש זיקה (יח). דאסור בכל הקרובים, אלא דאישות של זיקה לענין שאר קרובים אינו אלא מדרבנן, ואפי' אי הויא דאורייתא אין חיוב כרת בקרובותי', וזקוקת אביו הוי מדאורייתא וחייב עלי' כרת, וע"כ כמו לענין יש זיקה אמרינן דלאחר חליצתו או חליצת אחיו ליכא איסור אחות זקוקתו דפקע לה זיקה, ולא דמי לאחות גרושתו, ועיין דף יח: תוד"ה שומרת יבם, (ובחלוצתו רק משום אחות חלוצתו הוא דאסור), ה"נ כשחלצה פקע לה דין זקוקת אביו.

ואע"ג שכתבו התוס' בדף צו. (ד"ה איבעית) דכנף אביו היינו כנף שראוי לאביו בחייו, דהיינו שהי' ראוי לאביו מעיקרא, מ"מ לא עדיף משאר עריות למ"ד יש זיקה, דלאחר מיתה אסור ולאחר חליצה מותר, ועוד צ"ע בזה. שו"מ בקרן אורה דף יח. (ד"ה שו"ר בירושלמי) שנסתפק אי יש להביא ראיה מכאן דמיתת היבם לא מפקעא זיקה, או לא דהכא גזיה"כ הוא.

37 א"ה: כ"כ הפנ"י בכתובות שם, ועיין אור גדול סי' א' (דף ז).

38 א"ה: כדאיתא בטוש"ע א"ח סי' יא ס"ב. אכן דעת הרמב"ם בפ"א מהל' ציצית ה"י דא"צ שזירה כלל, וע' בכ"מ ובכ"י.

39 א"ה: ע' רש"ש שם.

משיבין, וכמ"ש בשו"ת יביע אומר ח"א חיו"ד (סימן ד אות ח) ע"ש. וע"ע בשדי חמד (מערכת א כלל צה) ולכן בודאי שאין לדחות אנגדה זו, וגם אין לדחוק להוציאה מפשטה ולומר שנקרא בנו משום שהיה בן בתו וב"כ הרי הם כבנים, דלשון תורה לחוד ולשון חכמים לחוד, וקי"ל דלא קרו אינשי לבר ברא ברא, כדאיתא בב"ב (קמג:). וראה עוד בשואל ומשיב תליתאה ח"ג (סימן קלב) שכתב אם נתעברה באמבטי מאיש אחר והוא כהן הולד כשר להיות כהן גדול, הואיל ואין כאן ביאת איסור ע"ש. ולכן הסיק שם ששפיר חשיב בנו לענין קיום מצות פריה ורביה.

ה. והנה מרן (סימן ו סעיף ח) פסק איזו זונה כל שאינה בת ישראל או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה לינשא לו, איסור השוה לכל וכו', לפיכך הנרבעת לכהונה אע"פ שהיא בסקילה לא נעשית זונה, ולא נפסלה לכהונה, שהרי לא נבעלה לאדם, והבא על הגדה אע"פ שהיא בכרת לא נעשית זונה, ולא נפסלה לכהונה, אבל הנבעלת לאחד מאיסורי לאוין השוין בכל ואינה מיוחדת בכהנים או מאיסורי עשה ואין צריך לומר למי שהיא אסורה לו משום ערוה, או לעכו"ם ועבד הואיל והיא אסורה לינשא לו הרי זו זונה. המתבאר שדוקא אם נבעלת למי שאסורה עליו נחשבת לזונה, ולכן אם נבעלה לגוי הרי היא נפסלת לכהונה, ולכן כל שלא היתה בעילה אלא נתעברה דרך הזרעה מלאכותית י"ל דאינה נפסלת לכהונה כי לא היה כאן ביאת איסור, אף אם היה הזרע של גוי כי לא היה כאן ביאת איסור, וכן כתב בספר עמק הלכה (סימן סח) הביאו באוצר הפוסקים (סימן ד סימן לט אות ג) שכתב כן ע"פ הגהת הסמ"ק שכיון שאין ביאת איסור ועבירה הולד כשר לגמרי, והובא בב"ח וט"ז יו"ד (סימן קצה), ובברכ"י אהע"ז (סימן א ס"ק יד מכ"י) וכן משמע בבני אהובה (פט"ו דאישות) שכתב דאינה אסורה לבעלה אם נתעברה מסדין ששכב עליו איש אחר, ולא נימא דבא"א ש"ז כתיב והרי ש"ז של אחר ברחמה, דהא בחגיגה (יד) גבי בתולה שעוברת באמבטי לא בעי אלא לכהן גדול ולא חש שמא קלטה ש"ז מפסולי כהונה, הרי מוכח דאין זה ביאה אסורה ע"ש. וממילא לא הוי ממזר ועיין במל"מ ושער המלך (פי"ז מאיסורי ביאה) וכ"כ השואל ומשיב תליתאה ח"ג (סימן קלב) דאם הש"ז מכהן כשר אפילו להיות כהן גדול. עכ"ד ע"ש.